

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΣΥΜΒΟΛΗ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΡΙΤΗ 22 ΙΟΥΝΙΟΥ 2021

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α. Οργανισμός (1914): Ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 1914 στη Θεσσαλονίκη, με σκοπό την άμεση περίθαλψη και στη συνέχεια την εγκατάσταση των προσφύγων του πρώτου διωγμού σε εγκαταλελειμμένα τουρκικά και βουλγαρικά χωριά της Κεντρικής και Ανατολικής Μακεδονίας. Παρεχόταν συσσίτιο, προσωρινή στέγη και ιατρική περίθαλψη, μέχρι οι πρόσφυγες να βρουν εργασία ή να αποκτήσουν γεωργικό κλήρο. (Σχ. βλ. σελ. 140-141: "Τον Ιούλιο του 1914...γεωργικό κλήρο.")

β. Σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας (1919): Το Νοέμβριο του 1919 υπογράφηκε η συνθήκη του Νείγυ, που προέβλεπε την παραχώρηση της Δυτικής Θράκης από τη Βουλγαρία στην Ελλάδα. Στη συνθήκη ήταν συνημμένο το "Σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας". Με βάση αυτό, αναχώρησαν από την Ελλάδα περίπου 50.000 Βούλγαροι και από τη Βουλγαρία περίπου 30.000 Έλληνες (περίπου 20.000 ακόμη Έλληνες είχαν μεταναστεύσει πριν από την υπογραφή της συνθήκης). (Σχ. βλ. σελ. 140: "Το Νοέμβριο...υπογραφή της συνθήκης")

γ) Συνθήκη των Σεβρών (28 Ιουλίου/10 Αυγούστου 1920): Τον Ιούλιο του 1920 υπογράφηκε η Συνθήκη των Σεβρών που μεταξύ άλλων όριζε ότι η περιοχή της Σμύρνης θα βρισκόταν υπό ελληνική διοίκηση και κατοχή για πέντε χρόνια. Ύστερα από την περίοδο αυτή θα μπορούσαν οι κάτοικοι με δημοψήφισμα να αποφασίσουν την προσάρτηση της περιοχής στην Ελλάδα. Η Συνθήκη των Σεβρών (10 Αυγούστου 1920) αποτέλεσε τη μεγαλύτερη διπλωματική επιτυχία της Ελλάδας και δικαίωσε την τολμηρή πολιτική του Βενιζέλου. Η μικρή Ελλάδα των παραμονών των Βαλκανικών Πολέμων γίνεται με την υπογραφή της Συνθήκης "η Ελλάδα των δύο Ηπείρων και των πέντε θαλασσών". Το όραμα της Μεγάλης Ιδέας φαίνεται να γίνεται απτή πραγματικότητα. (Σχ. βλ. σελ. 144 "Τον Ιούλιο του 1920...στην Ελλάδα", σελ. 96 "Η Συνθήκη των Σεβρών...απτή πραγματικότητα")

ΘΕΜΑ Α2

α. Σωστό

β. Σωστό

γ. Σωστό

δ. Λάθος

ε. Λάθος

ΘΕΜΑ Β1

Σχ. βλ. σελ. 50: "Το Νοέμβριο του 1920...βαρύτατες συνέπειές της".

ΘΕΜΑ Β2

α) Σχ. βλ. σελ. 46: "Οι διαφορές του αγροτικού προβλήματος...ως το τέλος των Βαλκανικών πολέμων".

β) Σχ. βλ. σελ. 46-47: "Στη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου... Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος".

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

α) Από σχολικό βιβλίο σελ. 149-151: Στις 24 Ιουλίου...κάποιων επίμαχων περιοχών", σελ. 152 "Με βάση το άρθρο 11...των ανταλλαξίμων".

Από κείμενο Α(ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΣ):

- "Το κριτήριο για μια τέτοια ανταλλαγή υπήρξε η θρησκεία. Τουρκόφωνοι ελληνορθόδοξοι και ελληνόφωνοι μουσουλμάνοι βρέθηκαν, παρά τη θέλησή τους, σε χώρες που ήταν ξένες στα ήθη και στη γλώσσα τους." **Αναφορά στο κριτήριο της θρησκείας.**
- "Το σχέδιο σήμαινε ότι 585.000 μουσουλμάνοι θα ανταλλάσσονταν με 1.300.000 ορθοδόξους." **Μαζικός χαρακτήρας μετακίνησης πληθυσμών.**

Από κείμενο Β(ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΣ):

- "Όσο για τον Βενιζέλο, είναι φανερό ότι αποδεχόταν την ιδέα της ανταλλαγής πληθυσμών, πρώτα εθελοντικής (το 1914 με την Τουρκία και το 1919 με τη Βουλγαρία) και τελικά υποχρεωτικής (το 1923 με την Τουρκία)". **Προγενέστερες διπλωματικές προσεγγίσεις εθελοντικού χαρακτήρα με Τουρκία και Βουλγαρία σε αντίθεση με τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της τωρινής διπλωματικής πράξης.**

β) Από σχολικό βιβλίο σελ. 151-152: "Η πραγματικότητα...συμφερόντων του ελληνικού κράτους".

Από κείμενο Γ(ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΣ):

- "Στις 13 Οκτωβρίου 1922...τουρκικού". Ο Βενιζέλος ζήτησε από τον επίτροπο της Κοινωνίας των Εθνών τη λήψη μέτρων προκειμένου να τεθεί σε εφαρμογή η μετακίνηση των πληθυσμών πριν την υπογραφή της ειρήνης.

Από κείμενο Β(ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΣ):

- "Ο Βενιζέλος αποδεχόταν την ιδέα της ανταλλαγής πληθυσμών μόνο για να αποτρέψει μία έκβαση ακόμη πιο βλαπτική για τα ελληνικά συμφέροντα: τη μονομερή απογύμνωση και εκδίωξη ή εξόντωση ελληνικών πληθυσμών. Ειδικά...από την Τουρκία (όπως έγινε τελικά)". Ο Βενιζέλος αποδέχτηκε τη σύμβαση, διότι έπρεπε να αποφευχθεί η εκδίωξη και η μαζική εξόντωση των ελληνικών πληθυσμών από το τουρκικό έδαφος. Πρόκρινε την ανάγκη να αξιοποιηθούν οι ακίνητες περιουσίες των 500.000 Τούρκων που κατοικούσαν σε ελληνικό έδαφος και να αποκατασταθούν οι χριστιανοί ορθόδοξοι της Τουρκίας.

Από κείμενο Α(ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΣ):

- Ο Βενιζέλος σε δήλωσή του προς μια επιτροπή προσφύγων το 1929 υποστήριξε ότι επιδίωξή του ήταν η απέλαση των μουσουλμάνων από την Ελλάδα. "Ο Βενιζέλος...Αυτό συνέβη στην πραγματικότητα".

ΘΕΜΑ Δ1

Προλογικά θα μπορούσε να αξιοποιηθεί το ακόλουθο απόσπασμα του σχολικού βιβλίου: σελ. 42 "Στον ελληνικό χώρο...ιδιαίτερο πρόβλημα".

α) Από σχολικό βιβλίο σελ. 42-43 "Η διεύρυνση του ελληνικού κράτους...τεχνητές ελλείψεις".

Από κείμενο Α(ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΣ):

- "Ός τότε...οικογενειακή παραγωγή". Πορεία αγροτικού ζητήματος μέχρι το 1881.
- "Στην περίοδο 1881-1895...και της Άρτας". Χρονικός και τοπικός προσδιορισμός του προβλήματος της ιδιοκτησίας των τσιφλικιών.
- "δικαιούχοι των τσιφλικιών...διασποράς". Οι αγοραστές των τσιφλικιών της Θεσσαλίας ήταν Έλληνες χρηματιστές της διασποράς και όχι επαρχιακοί πλούσιοι και κοτζαμπάσηδες.

β) Από σχολικό βιβλίο σελ. 81: "Στα εδάφη της Θεσσαλίας...της θέσης τους".

σελ. 43: " Οι πρακτικές...ακτήμονες".

Από κείμενο Α(ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΣ):

- "Με την κυβέρνηση ωστόσο Τρικούπη...γαιοκτησίας. Ο Τρικούπης υποχρεώθηκε να καλύψει...αγοραστών των κτημάτων". **Ερμηνεία της πολιτικής επιλογής του Τρικούπη να υποστηρίξει τους μεγάλους ιδιοκτήτες των τσιφλικιών στα εδάφη της Θεσσαλίας.**

Από κείμενο Β(ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΣ):

- "Ο Δηλιγιάννης...και των Τρικουπικών". **Το παράθεμα αυτό εξηγεί τις επιλογές του Δηλιγιάννη, πολιτικού αντιπάλου του Τρικούπη για το αγροτικό ζήτημα.**

Από κείμενο Γ(ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΕΣ):

- "Η συντηρητική κυβέρνηση Θεοτόκη...εγκαταλείφθηκε". **Παρουσίαση των αντιδράσεων που συνάντησαν οι νομοθετικές πρωτοβουλίες του Γ. Θεοτόκη για την επίλυση του αγροτικού ζητήματος.**

Επίλογος: "Η εφαρμογή των νόμων...μεγάλων εκτάσεων"(σχ. βλ. σελ. 43)

Επιμέλεια απαντήσεων: Σπύρος Σπηλιωτόπουλος